



**VOORUIT  
MET DE WIJK**  
STEUN AAN DUURZAME  
BURGERPROJECTEN

**PROJECTOPROEP**

**DE COLLECTIEVE EN DUURZAME BURGERINITIATIEVEN IN  
HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST**

**Participatieve duurzame wijken, collectieve compostering, groene wijken  
Good-Food - duurzame voeding en moestuinen en Zero Waste-acties**

**MODALITEITEN 2017**

## Een oproep tot participatieve, collectieve en duurzame projecten

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wenst zijn steun te bieden aan de inwoners die zich willen engageren voor gemeenschappelijke projecten ten voordele van het milieu en de duurzame ontwikkeling in hun wijk, met vrienden, kennissen of burens, door een sociale band op te bouwen en voor gezelligheid en welzijn te zorgen.

Een collectieve moestuin opzetten, een wijkcomposthoop opzetten, een kippenhok bouwen, een openbare ruimte herinrichten, gebruiksvriendelijke projecten opzetten rond duurzame voeding, een givebox installeren, een plaatselijk ruilsysteem opzetten, of elk ander vernieuwend project ten dienste van de gemeenschap... ideeën te over om van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een meer duurzame stad-regio te maken, een overgangstad naar een maatschappij die meer respect heeft voor de planeet en de mensen die er wonen, een wereld die solidair en aangenamer om te leven is.

### **Een participatief, collectief en duurzaam project, dat staat voor... (algemene doelstellingen)**

#### ➤ ... de ontwikkeling van de burgerverankering

De burger kan door deze verschillende projecten voor verandering zorgen, met de mogelijkheid zich een deel van zijn omgeving of zijn buurt opnieuw toe te eigenen aan de hand van concrete projecten... En door dat opnieuw toe-eigenen worden de capaciteit en de autonomie van de burgers verbeterd. Het gaat er dus om aan de belangen van de burgers, de inwoners of de gebruikers van een wijk, een straat, een gebouw... te voldoen.

#### ➤ ... samen werken aan die gemeenschap

**Want samen zijn we sterker.** Deze overtuiging zorgt ervoor dat steeds meer mensen de banden met gelijkgestemden aanhalen en de waarden van het **samenwerken**, het **delen** en **solidariteit benadrukken**. Samen bouwen we met meer ideeën, middelen, motivatie, vaardigheden... De projecten zijn ook **duurzamer** en **autonomer** aangezien ze niet gebaseerd zijn op één persoon.

Hierbij wordt evenwel meer gemikt op de **actie van de groep naar de gemeenschap** toe dan op de actie binnen de groep: de open ingesteldheid naar de wijk, de betrokkenheid van mensen die buiten de actieve groep staan, de mogelijke impact op de hele collectiviteit. En dit gaat over sensibilisering, leerprocessen, een gezonde verspreiding naar een zo groot mogelijk aantal mensen.

#### ➤ ... een schakel in de duurzame ontwikkeling van het gewest

De uitdagingen die we moeten aangaan met betrekking tot duurzame ontwikkeling zijn talrijk: de veerkracht van de stad ontwikkelen, herlokalisieren, de afvalberg verkleinen, gezondere voeding stimuleren en produceren, de biodiversiteit in de stad bewaren, de druk van de auto's verminderen, zich opnieuw de openbare ruimtes toe-eigenen... Dergelijke projecten dienen eveneens toe te laten beter samen te leven, solidair te zijn met geïsoleerden of sociaal zwakkeren en intergenerationele initiatieven mogelijk te maken.

In een streven naar coherentie zal de duurzame ontwikkeling niet enkel terug te vinden zijn in de doelstelling van het project, maar ook zoveel mogelijk op alle niveaus van de toepassing daarvan: de aankoop van materiaal, de organisatie van events, de inzet van de diensten,... Een overzicht van deze principes:

- ✓ de bevordering of de toepassing van een duurzame, plaatselijke, seizoensgebonden, ... voeding.

- ✓ het stimuleren van alternatieven voor nieuwaankoop door doe-het-zelf, uitlenen, delen, herstellen, tweedehands, aankopen in bulk ...;
- ✓ de bevordering van het hergebruik of van recuperatie bij de aanschaf van goederen, of via de doe-het-zelf;
- ✓ het terugdringen van de energiekostprijs en de CO2-productie;
- ✓ ...

## Voor wie is deze projectoproep bestemd?

**De projectoproep is gericht op** groepen van burgers, burens, kennissen, vrienden, bewoners van hetzelfde gebouw, dezelfde straat of wijk die gezamenlijk projecten willen opzetten.

De projectoproep kan zich richten tot de **verenigingen zonder winstoogmerk (vzw's)** wanneer de volgende modaliteiten worden nageleefd:

We onderscheiden 2 soorten verenigingen:

- ✓ De feitelijke verenigingen: burgers die zich spontaan groeperen rond een bepaald project worden beschouwd als een **feitelijke vereniging**, die evenwel geen enkele rechtspersoonlijkheid heeft;
- ✓ De verenigingen zonder winstoogmerk (vzw's): een dergelijke vereniging heeft wel een rechtspersoonlijkheid en heeft statuten en rekeningen die gelden voor verenigingen. In de projectoproep maken we een onderscheid tussen:
  - De vzw's die enkel bestaan uit vrijwilligers. Het gaat om wijkcomités die zich verenigen in een vzw, met als doelstelling een statuut te geven aan de gerealiseerde burgerprojecten, de werking van de groep te formaliseren en bepaalde administratieve demarches te vergemakkelijken;
  - De vzw's bestaande uit permanente leden die daarvoor een vergoeding ontvangen, met uiteenlopende opdrachten die niet enkel zijn toegespitst op de projecten van het betrokken burgercollectief.

De oproep heeft dus betrekking op de feitelijke verenigingen en de vrijwilligers-vzw's, bestaande uit de burgers van het betrokken project. Wanneer een vzw, bestaande uit permanente leden die voor hun werk worden vergoed, zich associeert met het project, mag zij daar evenwel niet de drager van zijn, maar moet ze worden beschouwd als partner van de dragende groep en mag zij geen vergoedingen ontvangen voor deze dragende functie in het kader van het project (zie hieronder).

Deze oproep is niet gericht tot onderwijsinstellingen, plaatselijke autoriteiten (gemeenten en OCMW's), verenigingen zonder winstoogmerk (vzw's) (behalve de gevallen die hierboven zijn opgesomd), en tot de bedrijven. Projecten van commerciële aard worden dus uitgesloten. Voor deze specifieke doelgroepen bestaan er andere projectoproepen, die u kunt terugvinden op <http://www.leefmilieu.brussels/quichet/appels-projets>:

- ✓ de projectoproep voor scholen;
- ✓ de projectoproep voor gemeenten en OCMW's uit Brussel;
- ✓ de projectoproep Good Food voor de verenigingen;
- ✓ de projectoproep Natuur voor de verenigingen;
- ✓ de projectoproep Zero Waste voor de verenigingen (in voorbereiding);
- ✓ de projectoproep Be Circular voor de commerciële activiteiten die banen creëren.

## De dragers en partners van het project

### De stuurgroep

De burgers vormen een **stuurgroep**, die drager en motor is van het project. De leden van deze groep zien erop toe de bestendinging van het project te verzekeren tijdens de begeleiding en op het einde ervan. Deze stuurgroep moet **minstens uit 5 personen** bestaan. Minstens 3 personen moeten wonen in het Gewest en dit minimum aantal van 5 personen dient deel uit te maken van verschillende gezinnen (ook al kunnen andere personen van hetzelfde gezin deel uitmaken van de stuurgroep).

De verantwoordelijkheden van de stuurgroep zijn in functie van de omvang van het project en de groep:

- ✓ de algemene coördinatie van het project;
- ✓ het contact met de beheerders van Leefmilieu Brussel en met de gevolmachtigde begeleidingsteams;
- ✓ het budgetbeheer;
- ✓ de communicatie tussen alle betrokken actoren en naar de wijk toe;
- ✓ het verwerven van de bekwaamheden nodig voor het beheer van het project;
- ✓ de bestendinging van het project;
- ✓ de organisatie van eventuele events;
- ✓ ...

### → Een participatieve werking

De collectieve dimensie impliceert dat de stuurgroep zich een aantal werkingsprincipes moet eigen maken die borg moeten staan voor het participatieve aspect:

- ✓ De leden van de stuurgroep vertegenwoordigen het collectief. Ze stellen zich in geen geval in de plaats van dit collectief. De beslissingen moeten dus collectief worden genomen, of minstens worden gevalideerd en erkend door het collectief
- ✓ De werking van de stuurgroep dient transparant en participatief te zijn, wat is gebaseerd op een goede communicatie binnen de groep en met de rest van het collectief, maar waarbij het ook mogelijk moet zijn dat iedereen kan deelnemen aan de beslissingen en een actieve rol kan spelen

### De partners

De projectoproep stimuleert de burgers eveneens om een partnerschap te ontwikkelen met diverse plaatselijke instanties (verenigingen op het terrein, bedrijven, gemeente, OCMW...). **Deze partners kunnen geen projectbeheerder zijn**, maar kunnen materiële of financiële middelen, deskundigheid of beheercapaciteiten aanbrengen. Ze dienen steeds de geleidelijke autonomie van de burgers in het achterhoofd te hebben. Het is dus toegestaan dat deze partners beheers- en coördinatietaken uitvoeren die werden toebedeeld aan de groep burgers die projectbeheerder zijn, in volgende omstandigheden:

- ✓ De partner wordt geïdentificeerd als plaatselijke partner, d.w.z. dat wat hem betreft de stuurgroep duidelijk geïdentificeerd is, zoals hieronder bepaald werd;
- ✓ Het beheerde project staat ten dienste van de burgers. De partner kan dus geen personeels- of werkingskosten rechtvaardigen voor de steun die hij het project geeft, noch rechtstreeks genieten van het door subsidies gefinancierde materiaal, wanneer dit niet in het kader van het burgerproject is.

Het is evenwel toegestaan om, binnen het budget, een beroep te doen op de betaalde diensten van een vereniging voor technische zaken of voor hulp bij de realisatie van het project ter aanvulling van de technische omkadering die wordt voorgesteld door de projectoproep.

## Vijf luiken ter ondersteuning van uw initiatief

### Kies een thema of een wijkdynamiek...

Leefmilieu Brussel biedt 5 luiken aan om u te helpen bij uw projecten:

1. **De participatieve duurzame wijken:** neem de tijd om uw projecten op wijkvlak te ontwikkelen, met methodologische begeleiding die door coaches en technische experts ondersteund wordt om uw groep samen te stellen en projecten van brede omvang op te zetten die vernieuwender en duurder zijn met een coherente en multithematische aanpak ([www.participatieveduurzamewijken.be/](http://www.participatieveduurzamewijken.be/)).
2. **Een Good Food-project - duurzame voeding en productie in de stad:**
  - a. **Good Food als voedingsprincipe:** organiseer een collectief project ter promotie van een voedingsaanbod en/of voedingsconsumptie die milieuvriendelijker zijn.
  - b. **Good Food produceren in de stad:** ga van start met een **collectieve moestuin** in de stad, of met een ander project voor voedingsproductie dat openstaat voor de wijk
3. **Een Zero Waste-project:** een initiatief uitwerken voor een sobere levensstijl, om het nadenken over behoeften te stimuleren of alternatieven te ontwikkelen voor de aankoop van nieuwe goederen.
4. **Collectief compost:** organiseer een doeltreffend composteersysteem, op maat van een groep buurtbewoners, waarbij organisch afvalbeheer en gezelligheid centraal staan ([www.wormsasbl.org](http://www.wormsasbl.org)).
5. **Een groene wijk:** steek de gevels van uw wijk of het grondvlak rond bomen in een groen kleedje, zorg voor biodiversiteit in de openbare ruimte ([www.quartiersverts.be](http://www.quartiersverts.be)).

## De steun van Leefmilieu Brussel

Welk luik u ook kiest, de steun die u kunt krijgen, neemt de volgende vormen aan:



### Begeleiding door professionals

Specifieke teams begeleiden u tijdens de hele realisatie van het project, zowel wat betreft de technische aspecten die eigen zijn aan het thema van uw project, als inzake de meer methodologische en beheergerichte aspecten van uw groep. Deze begeleiding is **essentieel en verplicht**, zodat uw project optimaal kan inspelen op de vereiste criteria en u de beste resultaten kan waarborgen. Deze begeleiding bestaat uit minimum 3 ontmoetingen (zie specificaties naargelang van het gekozen luik).

## Financiële steun

Om uw projecten te concretiseren, krijgt u in de vorm van een subsidie, een financiering toegewezen volgens de volgende maximumbedragen:

Luiken	Maximumbedrag
1. Een participatieve duurzame wijk	€ 15.000
2. Een Good Food-project	
3. Een "Zero Waste-project"	€ 3.000
4. Collectief compost	
5. Een groene wijk	

Deze subsidies worden toegekend van bij de start van het project (80 % bij de lancering, 20 % na een eerste evaluatie).

In het geval van de Participatieve Duurzame Wijken, wordt de subsidie u niet rechtstreeks toegekend, maar dient u uw projecten in te dienen via het Participatieve Budget, na een fase waarin een soort van plaatsbeschrijving wordt gemaakt van uw wijk.

## Opleidingen

Op transversale wijze laten deze begeleidingen u toe eveneens in functie van de thematiek en uw interesse, te kiezen uit een collectief programma van thematische of methodologische opleidingen.

## Netwerkvorming

Terreinbezoeken en uitwisselingsworkshops tussen projectbeheerders vormen een aanvulling op uw begeleiding en stellen u in staat ideeën uit te wisselen ongeacht het thema van uw project. Er zal bovendien ook voor onderlinge contacten worden gezorgd via een adressenlijst die te uwer beschikking zal worden gesteld en waarin de andere projecten zijn vermeld.

## Methodologische tools

U kunt online beschikken over talloze tools en technische fiches.

# De procedure voor de selectie van uw initiatief

## Een selectie in 2 fasen

1. Een preselectie van uw project, op basis van het kandidatuurformulier met daarin uw doelstellingen, de werking van de groep, de grote lijnen van uw project. De administratie gaat eerst over tot een **analyse van de ontvankelijkheid** van de kandidaturen op basis van ontvankelijkheidscriteria. De ontvangen kandidaturen zullen dan worden voorgelegd aan een pluridisciplinaire **selectiejury**, voorgesteld door de minister, op basis van de selectiecriteria.
2. Zodra de kandidatuur is aanvaard, kan de groep een aanvraag tot subsidie indienen met een gedetailleerde beschrijving van het project, een planning en budget. Dit dient te gebeuren binnen de 2 maand volgend op de preselectie. Deze aanvraag wordt uitgewerkt onder begeleiding van een coach en voorgelegd aan de selectiejury.

In het geval van de Participatieve Duurzame Wijken zal deze begeleiding op een meer diepgaande wijze gebeuren, via een soort plaatsbeschrijving van de wijk, waarna de

financieringsmogelijkheden worden geregeld via een Participatief Budget, volgens een andere kalender. Zie de bijzondere modaliteiten hierna.

## **Wat zijn de criteria voor de ontvankelijkheid van de kandidaturen?**

Opdat uw kandidatuur ontvankelijk zou zijn, met andere woorden geanalyseerd door de jury, moeten de volgende criteria in acht worden genomen:

- ✓ De kandidatuur moet worden ingediend via het kandidatuurformulier, dat volledig en voorzien dient te zijn van eventuele bijlagen.
- ✓ De voorgestelde projecten dienen op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ontwikkeld te worden, door personen die er wonen of werken;
- ✓ De stuurgroep moet bestaan uit minimaal 5 personen (waarvan er 3 in de perimeter van het project wonen) en de leden moeten worden geïdentificeerd volgens de voorgeschreven regels.
- ✓ Het collectief moet beschikken over de ondertekende toelating van de eigenaar indien het project de bezetting vereist van een terrein of een privé- of openbare ruimte (minstens een principiële toelating in afwachting van een meer officieel document - met name voor de terreinen van de gemeente): moestuin, compost, give box...
- ✓ Voor de projecten met betrekking tot de productie van voedingsproducten in volle grond (en/of die betrekking hebben op de verwerking van de productie in volle grond), wordt het schriftelijk akkoord van de eigenaar gevraagd voor een bodemanalyse (document in bijlage) die door Leefmilieu Brussel betaald zal worden.

## **Wat zijn de preselectiecriteria?**

Om de themaprojecten te selecteren, zal de jury rekening houden met de volgende criteria en zal ze de projecten in aanmerking nemen die beantwoorden aan zoveel mogelijk van deze criteria (deze criteria hebben geen betrekking op de selectie van de Participatieve Duurzame Wijken, waarvan de criteria zijn opgenomen in het luik Participatieve Duurzame Wijken van deze modaliteiten):

- ✓ De overeenstemming van het project met de algemene doelstellingen (zie punt 1 ter bepaling van een participatief, collectief en duurzaam project) en met de doelstellingen die specifiek zijn voor elk gekozen luik;
- ✓ De operationele geloofwaardigheid van het project: werd het project opgezet om te kunnen voldoen aan de doelstellingen;
- ✓ De hechtheid en de werking van de projectdragende groep en de concretisering van een open en participatieve dynamiek in deze groep;
- ✓ De openheid naar de wijk en de betrokkenheid van mensen buiten de projectdragende groep, maar ook het gebruikerspotentieel van het project (collectieve compostering, collectieve moestuin...);
- ✓ De realisatie van een evaluatie van de impact van het project op het milieu en de wijk;
- ✓ Het bestendigheds- en autonomiepotentieel van het project (met name op financieel vlak);

Voor de collectieve compostering, wordt eveneens rekening gehouden met de volgende criteria:

- ✓ De schaarste van de composteeroplossingen in de wijk waarin het project opgezet wordt;
- ✓ De mogelijkheid voor de site om zelf te zorgen voor haksel (houtsnippers).

## **Wat zijn de eindselectiecriteria?**

De criteria met betrekking tot de preselectie blijven in dit stadium geldig. De jury zal oordelen over het verdere verloop van het project en over de toekenning van het budget door volgende punten te analyseren (heeft evenmin betrekking op de Participatieve en Duurzame Wijken):

- ✓ de evolutie van de mate waarin, naar aanleiding van de begeleiding, rekening werd gehouden met de preselectiecriteria **die dus opnieuw worden geëvalueerd**;
- ✓ de mate waarin het budget overeenstemt met de doelstellingen;
- ✓ de geloofwaardigheid van de realisatieplanning;

We merken op dat in functie van de budgettaire mogelijkheden van de begeleiding er prioriteit gegeven zal worden aan initiatieven die nog nooit steun ontvingen in het kader van projectoproepen voor burgers.

Er zal eveneens aandacht worden besteed aan de manier waarop het project, in de mate van de capaciteiten en de bekwaamheden van de wijk, rekening houdt met de principes van de duurzame ontwikkeling in de uitwerking van het project: bijvoorbeeld recuperatie van tweedehands materialen of de eigen productie in de plaats van de aanschaf van nieuwe goederen.

## Hoe deelnemen?

De oproepkalender is als volgt:

- ✓ 15 mei 2017: lancering van de oproep
- ✓ 15 juni en 19 september 2017: informatievergaderingen (18 uur 30, in het BEL aan Thurn&Taxis)
- ✓ **1 oktober 2017: middernacht, uiterste datum voor de indiening van de kandidaturen**
- ✓ 9 oktober 2017: preselectiejury
- ✓ 12 december 2017, om middernacht: indiening van de budgetten en actieplannen
- ✓ 20 december 2017: selectiejury
- ✓ Toekenning van de financieringen ten laatste tegen **eind februari 2018, van bij de ondertekening van de overeenkomsten door de projectdragende groepen.**

Gelieve voor het indienen van uw kandidatuur het hiervoor voorziene formulier te gebruiken. Kies het luik dat op u betrekking heeft:

- ✓ Luik 1: Een participatieve duurzame wijk ontwikkelen
- ✓ Luik 2: Een Good Food-project ontwikkelen (duurzame voeding, collectieve moestuin...)
- ✓ Luik 3: Een Zero Waste-project ontwikkelen
- ✓ Luik 4: Collectief compost organiseren
- ✓ Luik 5: Een Groene Wijk creëren

Dit formulier dient **bij voorkeur via mail** te worden gestuurd naar: [ecocons@environnement.brussels](mailto:ecocons@environnement.brussels)

Indien u dit niet via e-mail kunt versturen, stuur het dan per post naar:

**Fabrice Lesceu**

Leefmilieu Brussel - BIM

Afd. Informatie, Algemene coördinatie, Circulaire economie en Duurzame stad

Dpt. Duurzame consumptie en ecogedrag

Dienst lokale en burgeractie

Havenlaan 86C/3000

B-1000 Brussel

U hoeft geen papieren kopie te versturen indien u uw dossier via mail hebt ingediend.



### **De informatievergaderingen:**

Om u te helpen zo goed mogelijk te beantwoorden aan deze projectoproep maar ook om uw doelstellingen en uw project te verfijnen, stellen we u 2 informatiesessies voor, waarbij u met de steun van een team ervaren coaches in groep en met de andere beheerders kunt nadenken over uw idee, uw project beter kunt uittekenen, u uw keuze van het ondersteunende luik beter kunt richten en indien nodig hulp kunt krijgen om het formulier in te vullen. Deelnemen aan deze vergaderingen is niet verplicht, maar **ten zeerste aangeraden** om u maximaal de kans te geven steun te krijgen.

Voor meer info:

- ✓ via mail [ecocons@environnement.brussels](mailto:ecocons@environnement.brussels)
- ✓ op onze LB-website: [www.leefmilieu.brussels](http://www.leefmilieu.brussels)

Meer info over de soorten projecten is beschikbaar op:

- ✓ [www.participatieveduurzamewijken.be](http://www.participatieveduurzamewijken.be)
- ✓ [www.wormsasbl.org](http://www.wormsasbl.org)
- ✓ [www.stadsmoestuinen.be](http://www.stadsmoestuinen.be)
- ✓ [www.quartiersverts.be](http://www.quartiersverts.be)
- ✓ [www.goodfood.brussels](http://www.goodfood.brussels)

## Luik 1. Participatieve Duurzame Wijken: een dynamiek rond meerdere thema's op wijkniveau

### 1. Wat is een participatieve duurzame wijk?

Een vergeten openbare ruimte inrichten, fietsenrijen organiseren, een kippenhok bouwen en een collectieve moestuin aanleggen, een plaatselijk ruilsysteem opzetten, een weggeefwinkel, een Repair-Café of aanplanting van straten,... samen zorgen ze ervoor dat Brussel een meer duurzame stad wordt.

Het luik "Participatieve Duurzame Wijken" wil aanmoediging en steun bieden aan de burgers die zich in hun wijk inzetten door collectieve en op meerdere thema's toegespitste projecten te bedenken die het milieu en een duurzame ontwikkeling ten goede komen. De participatieve duurzame wijken omvatten de drie principes van "Vooruit met de wijk" in hun doelstellingen: burger zijn, iets samen doen, duurzaam zijn.

Sinds 2008 voegden zowat vijftig Brusselse wijken zich bij de beweging van de participatieve duurzame wijken. U kunt ze ontdekken op [www.participatieveduurzamewijken.be](http://www.participatieveduurzamewijken.be).

### 2. Wat zijn de doelstellingen die nagestreefd worden?

Concreet streeft de projectoproep Participatieve Duurzame Wijken verschillende doelstellingen na:

- ✓ actief zijn op het **niveau van een wijk** met de wil om de sociale banden, de solidariteit en de gezelligheid te verbeteren;
- ✓ een **globale, coherente en op meerdere thema's toegespitste benadering ontwikkelen tussen de projecten die worden uitgewerkt in een wijk met de bedoeling de impact ervan te verhogen**;
- ✓ **projecten proberen die innoverend zijn** omwille van hun aard, hun actieschaal, de modaliteiten die worden toegepast...
- ✓ **de reproduceerbaarheid mogelijk maken van projecten** naar andere wijken toe om de veerkracht van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest inzake milieu te verhogen;
- ✓ **partnerschappen versterken** tussen lokale spelers zoals de gemeente en het OCMW, verenigingen, private bedrijven, wijkcomités, andere groepen van burgers...;
- ✓ een **meer gemeenschappelijke, participatieve en inclusieve dynamiek mogelijk maken binnen de initiatieven en, in ruimere zin, binnen de wijken**;

### 3. Welke ondersteuning stelt de begeleiding u voor?

De begeleiding van de participatieve duurzame wijken bestaat in:

- ✓ Een **coach** die methodologische ondersteuning biedt in alle fasen van het project (uitwerking, toepassing, evaluatie...). Zijn acties zijn gericht op het versterken van de capaciteiten van de wijken, door de mobilisering te ondersteunen, het opzetten van projecten die verband houden met de bijzonderheden van de wijk, het structureren van de groep, het toepassen van animatie- en mobilisatietools, de begeleiding van participatieve processen, het organiseren van verschillende activiteiten en de communicatie. De coach zal het opzetten van een goede samenwerking met de gemeente, bevoorrechte partner van de Participatieve duurzame wijken, bevorderen, maar ook met andere verenigingen of privépartners.
- ✓ Een **startfonds van maximum € 400** dat de groep moet ondersteunen in de opstartfase om inwoners te kunnen mobiliseren en een collectieve dynamiek te doen ontstaan rond de gemeenschappelijke projecten.

- ✓ Regelmatige **ontmoetingen tussen de verschillende participatieve duurzame wijken** bieden de mogelijkheid projecten te ontdekken en kennis en ervaringen uit te wisselen.
- ✓ Het **opzetten van een netwerk van** rechtstreekse contacten, een internetplatform en het meewerken aan momenten van uitwisselen, delen en nadenken.
- ✓ Het ter beschikking stellen van **thematische experts** (water, biodiversiteit, duurzame voeding, stedenbouw, openbare ruimten, communicatie...) waarop de wijken zowel tijdens het voorbereiden als bij het uitvoeren een beroep kunnen doen;
- ✓ De mogelijkheid om **financiële steun** te krijgen **tot € 15.000** in het kader van het participatief budget (zie hieronder), om de uitwerking te financieren van de projecten (aankoop van materiaal, huur, ruwbouwwerken, communicatie...).

De intensiteit van de begeleiding varieert in functie van het aantal geselecteerde wijken, de door de wijken uitgedrukte behoeften en de sterke punten van de projectoproep.

### **Een begeleiding in drie fasen**

Eens de preselectiefase voorbij is kunnen de wijken op hun eigen tempo evolueren, waarbij de sleutelfasen wel gerespecteerd dienen te worden:

- ✓ **Fase 1 "Voorbereiding van de projecten"**: met de steun van de coach en experts, mobiliseren de proefgroepen inwoners en gebruikers van hun wijk met het oog op het samen uitwerken van een stappenplan dat de acties en projecten bevat die ze willen realiseren. De projecten worden onder andere geïdentificeerd op basis van een plaatsbeschrijving van de wijk. Er worden partnerschappen geïdentificeerd (gemeentelijke administratie, verenigingen, scholen, rusthuizen, ...).
- ✓ **Fase 2 "Indienen en selecteren van de projecten"**: De wijken dienen een stappenplan in om een financiering te krijgen in het kader van het participatieve budget (zie hieronder).
- ✓ **Fase 3 "Realiseren van de projecten en evaluatie"**: uitvoeren van de projecten en evaluatie door de stuurgroep.

In principe is de gemiddelde duur van een volledige cyclus **2 jaar**. Deze duur kan echter variëren in functie van de beschikbare middelen en de geschiedenis van elke wijk.

### **Werking van de participatieve duurzame wijken op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest**

De projectoproep "Participatieve duurzame wijken" wil evolutief en participatief zijn. Deze projectoproep houdt rekening met de feedback van de wijken via de Vergadering van de Duurzame Wijken, die beslist over de modaliteiten van het participatief budget (reglement en selectiecriteria van de projecten). De burgers maken deel uit van het proces en nemen deel aan de beslissingen over de manier waarop het budget toegekend wordt.

### **Het participatief budget**

Het participatief budget is een budget dat ter beschikking wordt gesteld van de duurzame wijken en waarvan de bestemming wordt bepaald door een Raad op basis van criteria en prioriteiten die elk jaar binnen de Vergadering opnieuw worden beoordeeld. De Raad bestaat uit minimum 5 wijken, uit een vertegenwoordiger van de minister, van Leefmilieu Brussel en van de begeleiding, en selecteert de projecten.

#### **4. Wat zijn de ontvankelijkheidscriteria?**

Opdat de kandidatuur als participatieve duurzame wijk ontvankelijk zou zijn, dient te worden voldaan aan de volgende voorwaarden:

- ✓ De stuurgroep (minimum 5 personen) dient minstens 3 inwoners van de wijk te tellen.
- ✓ De kandidatuur dient door minstens 10 personen en/of partners gesteund te worden, naast de stuurgroep, maar zij dienen een band te hebben met de wijk.
- ✓ Er wordt een actieperimeter vastgelegd. Deze perimeter dient zich verplicht op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te bevinden en zich over een deel van het grondgebied uit te strekken waarvan de schaal het gebouw of de groep woningen overschrijdt. De perimeter wordt eveneens gekozen in functie van de capaciteit van de groep om acties op te zetten binnen deze oppervlakte. Ter illustratie, er kan een kaart (bijvoorbeeld Google Maps) die de actieperimeter van de Participatieve duurzame wijk aantoont, bij de kandidatuur gevoegd worden.

## **5. Wat zijn de selectiecriteria?**

De ontvangen wijken worden geselecteerd op basis van de analyse van de intentienota, waaruit de motivaties van de stuurgroep en de beoogde projecten moeten blijken. Wat in dit stadium gevraagd wordt, is het samenstellen van een gemotiveerde stuurgroep die wil werken aan het opzetten van een dynamiek voor een participatieve duurzame wijk.

Belangrijk is dat hier moet worden uitgelegd hoe de projecten, eens gerealiseerd, het mogelijk maken om te beantwoorden aan de specifieke doelstellingen van de Participatieve Duurzame Wijken.

Hier dient ook te worden genoteerd dat, in de mate van het mogelijke, de projectoproep bedenkingen van wijken over projecten waarover gedebatteerd wordt, kan steunen. Indien uw project echter voornamelijk opgebouwd is rond een oppositie tegen een gemeentelijk of gewestelijk project, dan behouden de administratie van Leefmilieu Brussel en het bevoegde kabinet zich het recht voor te oordelen of er ondersteuning geboden kan worden.

**Onderhavige kandidatuur heeft dus geen betrekking op concrete voorstellen van gebudgetteerde projecten, die het voorwerp kunnen zijn van een (eventuele) financieringsaanvraag in het kader van het participatief budget (fase 2 "Indiening en selectie van projecten") in de maanden die volgen op de aanvaarding van onderhavige kandidatuur.**

Voor wijken die reeds deel uitmaken van de beweging van de Duurzame Wijken, kunt u een **specifieke vraag** indienen voor coaching en/of deskundigheid om nieuwe projecten te lanceren of uw collectieve dynamiek te verbeteren. Deze begeleiding zal te uwer beschikking gesteld worden in functie van de beschikbaarheid van de coaches/experts. Indien u een project wenst financieren en u hebt er reeds begeleiding voor gehad als duurzame wijk, kunt u dit voorstellen in het kader van het participatief budget. Daartoe dient u zich te richten tot [coordination@quartiersdurables.be](mailto:coordination@quartiersdurables.be).<sup>2</sup>

## Luik 2. De Good Food-projecten (duurzame voeding en productie in de stad)

### 1. Wat zijn de bijzondere doelstellingen die nagestreefd worden?

Het luik Good Food van "Vooruit met de wijk" heeft tot doel de burgers ertoe aan te zetten om projecten uit te werken inzake duurzame voeding in het kader van de Good Food-strategie en om deze projecten bekend te maken aan de Brusselse bevolking.

De Good Food-strategie werd eind 2015 door de regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest goedgekeurd. Ze is gericht op het ontwikkelen van gezonde, kwaliteitsvolle voeding dichtbij, op basis van korte circuits en beantwoordt aan de behoeften en aan de kwaliteitsvoorschriften met het oog op sociale vooruitgang en vooruitgang op het vlak van milieu.

Good Food is beter produceren: lokale en kwaliteitsvolle voeding; gezonde producten met respect voor het milieu.

Good Food is ook goed eten: voeding in combinatie met plezier en welzijn; lokale producten en voor iedereen toegankelijk; een evenwichtig bord.

Op milieuvlak is het doel van de overgang de consumptiewijzen van iedereen om te buigen in onderstaande principes:

- het promoten van consumptie gericht op gezonde voedingsproducten die minder invloed hebben op het vlak van grondstoffen en CO<sub>2</sub>-uitstoot (oorspronkelijke criteria/productiewijze/bewerking/bevoorrading);
- de wijziging van het voedselregime door de algemene impact te verminderen, door op verschillende aspecten te focussen: de globale hoeveelheid, het bord opnieuw evenwichtig maken, het soort en de kwaliteit van het vlees, de keuze van de vis, de voorkeur voor verse groenten en fruit, lokaal, volgens het seizoen en kwaliteitsvol;
- in het bijzonder, een stijging van de consumptie van plantaardige eiwitten in combinatie met het verminderen van het consumeren van producten met dierlijke eiwitten, waardoor een evenwichtig bord gegarandeerd wordt;
- beperking van de voedselverspilling.

Kortom, de belangrijkste concrete criteria zijn: lokaal en seizoensgebonden, nieuw evenwicht tussen dierlijke en plantaardige eiwitten en minder verspilling.

De oproep gaat specifiek over volgende doelstellingen:

- ✓ **Good Food als voedingsprincipe:** organiseer een collectief project ter promotie van een voedingsaanbod en/of voedingsconsumptie die milieuvriendelijker is. Meer in het bijzonder bestaat dit uit volgende elementen:
  - Ertoe bijdragen dat Good Food meer beschikbaar, beter zichtbaar en toegankelijker is voor iedereen
  - Bijdragen tot een verandering in het voedselconsumptiegedrag naar meer Good Food; Ertoe bijdragen dat burgers interesse krijgen in de voedselproblematiek en participeren in Good Food;
  - Bijdragen aan de vermindering van de voedselverspilling.
- ✓ **Good Food verbouwen in de stad:** ga van start met een collectieve moestuin in de stad, of met een ander project voor voedingsproductie dat openstaat voor de wijk Meer in het bijzonder bestaat dit uit volgende elementen:
  - Verhoging van de duurzame lokale voedselproductie
  - Aanmoedigen van lokale productie bij de burgers

De Good Food-strategie en de doelstellingen ervan kunnen geraadpleegd worden op [de portaalsite Good Food](#).

## **2. Wat is een Good Food-project?**

Naast de algemene doelstelling van de oproep, moet een Good Food-project voldoen aan de Good Food-criteria (lokale en seizoensgebonden productie, voorrang aan plantaardige eiwitten, vermindering van de voedselverspilling,...) en tegemoet komen aan een of meerdere specifieke doelstellingen die worden uitgelegd in het bovenstaande hoofdstuk.

Onderstaande lijst met geselecteerde projecten is niet beperkend, maar is ter illustratie. Projecten met een vernieuwend karakter kunnen worden vermeld voor een analyse geval per geval. Er dient evenwel rekening gehouden te worden met de uitgesloten thema's (zie de punten "wat een project... niet is").

### **2.1 Good Food eten**

Organiseer een collectief project ter promotie van een voedingsaanbod en/of voedingsconsumptie die milieuvriendelijker is, waarbij dit ook open staat voor de wijk:

#### **2.1.1 Ertoe bijdragen dat Good Food meer beschikbaar, beter zichtbaar en toegankelijker is voor iedereen**

##### **➤ De verwerking bevorderen van Good Food-producten**

Elk collectief project voor de verwerking van voedingsproducten, waarbij de Good Food-criteria worden gerespecteerd (plaatselijke productie, seizoensgebonden productie, vermindering van de voedselverspilling,...), bijvoorbeeld:

- Verwerking van plaatselijke groenten en fruit in conserven/pesto/confituur/vruchtensap
- Verwerking van plaatselijke aromatische planten in thee/kruiden
- Verwerking van zuivelproducten (kaas, yoghurt, ijs, ...)

NB: een project voor de "verwerking" van Good Food-producten is geen:

- Verwerkingsproject dat **alleen maar tot doel heeft** te voldoen aan de voedings-/financiële behoeften van de projectdragende groep
- Project voor, bijvoorbeeld, de productie van **niet-lokale** basilicumpesto die werd aangekocht in de **supermarkt**.

##### **➤ De punten van het duurzaam aanbod verhogen**

Elk collectief project dat toelaat het plaatselijk aanbod meer te richten op duurzaamheid, bijvoorbeeld;

- collectieve acties voor de promotie van een alternatief aanbod bij kruideniers, grootwarenhuizen, scholen om zo een ruimer aanbod aan lokale en kwaliteitsvolle producten te hebben, ...;
- kleine plaatselijke marktjes / buurtwinkels / straat;

NB: de collaboratieve consumptie door het opzetten van een aankoopgroep (SAGAL, GAC...) zal niet ondersteund worden in de mate waarin dit het voorwerp is van de vzw Réseau des GASAP/SAGAL om SAGAL te ontwikkelen op vraag van plaatselijke groepen.

#### **2.1.2 Bijdragen tot een verandering in het voedselconsumptiegedrag naar meer Good Food en de belangstelling en de participatie van de burgers stimuleren**

##### **➤ Bijdragen tot een verandering in het voedselconsumptiegedrag**

Elk collectief project dat toelaat de duurzame 'good food'-consumptie te bevorderen, veranderingen in het concrete gedrag van plaatselijke groepen kan veroorzaken, bijvoorbeeld:

- gedeelde keukens om ervaringen te delen en uitwisselingen te doen op het vlak van duurzame voedselconsumptie / collectieve kookworkshops...;
  - collectieve dynamiek (bedenkingen, kennisuitwisseling, verbintenissen, kookworkshops, in combinatie met een concreet project voor het veranderen van het individueel of collectief gedrag).
- **Bijdragen tot het wekken van interesse en het deelnemen aan het voedselsysteem;**

Elk collectief project inzake duurzame voeding waarbij de bevolking betrokken is en/of andere spelers van de geografische zone, bijvoorbeeld:

- evenementen/plaatselijke dynamiseringsacties (beurzen waar plaatselijke spelers op het vlak van voeding elkaar kunnen ontmoeten, film/debat/collectief engagement voor acties in de wijk;
- participatieve zoektocht naar innoverende projecten.

### **2.1.3 Bijdragen in de strijd tegen voedselverspilling**

Elk collectief project dat kan bijdragen tot het verminderen van de voedselverspilling aan de bron en/of het verminderen van verliezen / onverkochte voeding, bijvoorbeeld:

- opzetten van plaatsen waar de productie uitgewisseld kan worden (bv: herfstfruit);
- de recuperatie van onverkochte producten op zeer kleine en lokale schaal voor verdeling tijdens buurt evenementen

NB: De projecten omtrent de recuperatie van onverkochte producten die te grote logistieke middelen vergen, zullen niet worden aanvaard

## **2.2 Verbouwen van Good Food**

Ga van start met een collectieve moestuin in de stad, of met een ander project voor voedingsproductie dat openstaat voor de wijk

### **2.2.1 Verhoging van de duurzame lokale voedselproductie**

Dit luik heeft betrekking op collectieve projecten voor de productie van duurzame voeding. Een lapje grond verbouwen met verschillende mensen (al dan niet in volle grond)? Champignons of witlof kweken in een kelder in de buurt? Een wijk-kippenhok bouwen om biologische eieren te produceren? Het is belangrijk dat er sprake is van concrete voedselproductie, dat het algemeen beheer van het project collectief is en dat het project toegankelijk is voor de wijk, bijvoorbeeld:

- Een collectieve moestuin: een collectieve moestuin is een terrein, al dan niet in volle grond, dat wordt gedeeld door een collectief van burgers (Meer weten?: [www.potagersurbains.be](http://www.potagersurbains.be))
- Specifieke collectieve productie in de stad zonder de collectieve moestuin: op de balkons van een appartement, verticaal, collectieve aquaponics...);
- Ongelooflijk Eetbaar in de openbare ruimte: bakken met groenten die beschikbaar zijn voor de passanten (Meer weten? [www.incredibleediblebelgium.wordpress.com](http://www.incredibleediblebelgium.wordpress.com))
- Boomgaarden en/of kweek van kleine fruitbomen
- Verbouwen van aromatische planten (bijvoorbeeld: aromatische spiralen, munt,...)
- Ander type lokale en duurzame productie: witlof, champignons,...
- Kweken van kleine dieren: kippen en gevogelte, konijnen,...

### **2.2.2 Aanmoedigen van lokale productie bij de burgers**

De projecten die de productie in de stad willen bevorderen, kunnen ideeën omvatten om het eigen productieproject nog meer "wijkgericht" te maken, bijvoorbeeld:

- Een ruilbeurs voor zaden/planten/oogst
- Productie van zaden/eetbare planten met de bedoeling deze te verdelen

- Een plaatselijke dynamiek voorstellen om samen te tuinieren ([www.cojardinage.be](http://www.cojardinage.be));
- Een dynamiek creëren rond het delen van tuingereedschap
- Workshops organiseren voor het delen van kennis
- Organisatie van evenementen rond de plaats van productie (participatieve werven, opendeur, lentefeest,...)
- Organisatie van animaties en/of sensibiliseringscampagnes
- ...

NB: Een project rond "productie in de stad" is geen:

- Productieproject dat **alleen maar tot doel heeft** te voldoen aan de voedings-/financiële behoeften van de projectdragende groep
- Project waarvan de financiële steun **enkel en alleen is bestemd** voor de investering in productiemateriaal. Een deel van het budget moet worden toegewezen aan een demarche die resoluut wijkgericht is.
- Een productieproject waarbij **chemische producten** of **GGO's** worden gebruikt.



## Luik 3. De Zero Waste-projecten

### 1. Wat zijn de bijzondere doelstellingen die nagestreefd worden?

De Zero Waste-projectoproep heeft als doel te werken op het beheer van de grondstoffen en het afval en dit in een kringlooeconomie. Er moet werk worden gemaakt van een overgang naar sobere levenswijzen en de denkoefening moet worden gestimuleerd omtrent de behoeften, de alternatieven voor het aankopen van nieuwe goederen (functionele economie, huren, lenen, delen, do it Yourself, hergebruik en herstellen) zowel op het vlak van uitrustingen als op het vlak van verpakking (in bulk kopen, herbruikbare verpakkingen, promoten van leidingwater en alternatieven voor homemade drankjes) of de papierstroom (gevecht tegen reclaimedrukwerk).

De assen die verband houden met afvalpreventie en verwerking van organisch afval worden niet door dit luik gedekt, maar door luik 3 - collectief compost.

De projecten willen zo:

- ✓ Een levenswijze stimuleren die het gebruik van grondstoffen minimaliseert;
- ✓ Alternatieven promoten voor het aankopen van nieuwe goederen en het hergebruik en herstellen maximaliseren;
- ✓ Burgers toelaten nieuwe kennis op te doen en te leren;
- ✓ Sociale banden bevorderen en ontwikkelen, alsook het uitwisselen, het schenken en het delen;
- ✓ De betrokkenheid van de burgers in hun wijk stimuleren;
- ✓ Plaatselijke systemen ontwikkelen.

### 2. Wat is een Zero Waste-project?

Er worden 2 projectcategorieën beoogd. Projecten die zijn toegespitst op:

- ✓ De invoering van "diensten/infrastructuren" voor burgers omtrent zero waste (bijvoorbeeld: give boxen, geveerijen, uitleendiensten enzovoort)
- ✓ De invoering van "groepsdynamieken" die zijn toegespitst op gedragsveranderingen - niet-specifiek project.

#### 1. Voorbeelden van acties om het project op te zetten

##### 1. Diensten en infrastructuren voor het lenen, uitwisselen, schenken

- Bookbox
  - Givebox
  - Gereedschap-o-theek / uitrusting (doe-het-zelf, tuinieren, koken, kinderspelletjes, vrijetijdsmateriaal, enz.)
  - Uitleendienst
  - SEL
  - Installeren waterfontein
  - ...
- NB: het opzetten van een Repair-Café zal niet ondersteund worden in die mate dat het een project is van de vzw Repair Together om Repair-Cafés op te zetten op vraag van de lokale groepen.

##### 2. Dynamiek tussen burgers voor veranderingen in het gedrag

- Zero waste challenge

- Verpakkingsuitdaging
- ...

Met de informatie-acties voor het ruime publiek zal geen rekening worden gehouden in het kader van deze projectoproep omdat Leefmilieu Brussel een pool van ambassadeurs en zero waste-meesters wil ontwikkelen. Deze "zero waste-meesters" zouden dan getuigen van hun zero waste-praktijken, zouden andere Brusselaars kunnen helpen om hun gewoontes bij te sturen, zouden kunnen interveniëren tijdens conferenties, animaties, demonstraties, evenementen enzovoort. Ze zouden kunnen rekenen op een specifieke begeleiding (sensibiliseringsinstrument, uitrustingen, netwerken, opleidingen, enzovoort).

Zo ook is Leefmilieu Brussel op zoek naar proefgezinnen die de uitdaging "op naar de helft minder afval" willen aannemen.

Brusselaars die zich willen inzetten als "zero waste-meester" of als "proefgezin" kunnen dit laten weten aan Leefmilieu Brussel door een mail te sturen naar [mbenyounes@environnement.brussels](mailto:mbenyounes@environnement.brussels). Zij krijgen dan informatie toegestuurd waarin alle modaliteiten van dit initiatief staan uitgelegd.

### **3. Welke ondersteuning stelt de begeleiding u voor?**

De geselecteerde projecten krijgen:

- ✓ een financiering van maximum 3000 euro, op basis van een voorlopig budget. Deze subsidie is bestemd om uitgaven te financieren voor het opzetten van projecten (aankopen van materiaal, huur, communicatie,...);
- ✓ een methodologische ondersteuning via de diensten van een expert zal voorgesteld worden om de spelers bij het opzetten van het project te begeleiden en te coachen.

## Luik 4. Collectief Compost

### 1. Wat is collectief compost?

Collectief wijkcompost is compost dat collectief beheerd wordt en gevoed wordt door een groep inwoners van de wijk, op een openbare of privéplaats die hiervoor ter beschikking gesteld werd. De deelnemers worden uitgenodigd op een site het biologisch afbreekbare deel van hun keukenafval en indien mogelijk ook tuinafval samen te brengen. Dit afval wordt vervolgens gecomposteerd, d.w.z. behandeld om de ontbinding ervan mogelijk te maken en zo natuurlijke meststoffen te verkrijgen.

Het gaat er dus om het compost te organiseren, een terrein te vinden, de omvang van het project te bepalen bij de aanvraag ervan, regels op te stellen voor het goede beheer, aandacht te hebben voor informatie van burens en andere mogelijke deelnemers en zorg te dragen voor het engagement en de motivatie van de deelnemers.

### 2. Wat zijn de doelstellingen die nagestreefd worden?

De projectoproep heeft als doel een groepering van burgers te helpen bij het ontwikkelen en beheren van wijkcompost, om zo:

- ✓ organisch afval in kort circuit te recycleren;
- ✓ sociale banden te doen ontstaan tussen de burens en de inwoners van de wijk;
- ✓ planten en groenten op natuurlijke wijze en plaatselijk te voeden.

### 3. Welke ondersteuning stelt de begeleiding u voor?

De ondersteuning in het kader van de ontwikkeling van collectief compost vertaalt zich in:

- ✓ de financiering van het project, met inbegrip van het materiaal voor een budget van maximum €3.000. Dit budget kan gebruikt worden om het volgende aan te kopen;
  - vaten, composteerbakken of materiaal om deze zelf te maken;
  - het materiaal dat nodig is voor het onderhoud en beheer (schop, vermaler, gaffel...);
  - een berghok, een regenwatercollector;
  - communicatiemateriaal;
  - materiaal om de site af te bakenen (omheining...).
- ✓ de specifieke begeleiding vertaalt zich in:
  - een opleiding over het beheer van de collectieve composteersite in combinatie met een bezoek aan een collectieve composthoop in de buurt (facultatief);
  - een algemene opleidingssessie voor alle inwoners van de betrokken wijk;
  - voorbereidende vergaderingen van de groep;
  - hulp en tips voor het leveren van het materiaal (bakken, gereedschap, enz.);
  - hulp bij het monteren van de composteerbakken;
  - een communicatiekit
  - pistes voor bronnen van houtschilfers of haksel;
  - deelnemen aan de begeleiding van een eerste volledige composteercyclus (van de 1ste keer omkeren tot het zeven);
- ✓ deelnemen aan het opzetten van een composteernetwerk door:
  - het met elkaar in contact brengen van meestercomposteerders en plaatselijke spelers;
  - een vermelding op de kaarten en telefoongids van het Gewest;
  - een uitnodiging om deel te nemen aan een overkoepelend evenement voor composteren in de Brusselse wijken.

## Luik 5. De groene wijken

### 1. Wat is een groenewijkproject?

"Groene Wijken" is een project boordevol interessante ideeën dat al 17 jaar lang zijn groene stempel weet te drukken, en waarbij tegelijkertijd burgerparticipatie en gezelligheid de boventoon voeren. Achter de ludieke actie van de "Groene Wijken", die de bewoners aanzet om hun leefomgeving op te vrolijken met het nodige groen, gaat een heus project van stedelijke dynamiek schuil dat we kunnen bestempelen als zijnde vrijgevig, participatief en origineel. Elk jaar geeft "Groene Wijken" het ontstaan aan nieuwe projecten en worden de perspectieven steeds ruimer om de stad in een groen kleedje te stoppen.

Het initiatief is voor iedereen toegankelijk omdat er geen bijzondere bekwaamheden voor nodig zijn. Het is in de eerste plaats een project dat mikt op de interactie tussen stad en natuur. De prioriteit zal daarbij worden gegeven aan inheemse soorten, zowel honingproducerende als wilde. Soorten die vogels, vleermuizen, bijen, vlinders en andere kleine dieren uitnodigen om zich in een stedelijke omgeving te komen vestigen.

Daarbij wordt bijzondere aandacht besteed aan die plekjes in Brussel die het meest nood hebben aan groen.

### 2. Wat zijn de doelstellingen die nagestreefd worden?

Dit initiatief zet bewoners ertoe aan om de openbare ruimte te verbeteren door klimplanten te installeren tegen gevels, bloembakken te plaatsen op balkons en deurdrempels, of door de grond rond bomen of andere kleine open ruimtes in de straten met groen te versieren. Aanmoedigen van inheemse en winterharde soorten. De projecten mogen dus geen betrekking hebben op privéruimtes (tuinen, binnenplaatsen, balkons die niet uitgeven op de straat...).

Door deel te nemen aan deze actie werkt u mee aan een meer gezellige openbare ruimte waar makkelijk contacten kunnen worden gelegd en die bevorderlijk is voor de biodiversiteit! Iedereen wint erbij. En u in de eerste plaats!

### 3. Welke ondersteuning stelt de begeleiding u voor?

De begeleiding verschaft u advies en brengt u in contact met deskundigen die u kunnen helpen bij uw toekomstige realisaties en die een antwoord kunnen bieden op al uw vragen. De begeleiding kan u ook helpen alvorens u uw kandidatuur indient, om u tijdens de hele procedure advies te verschaffen, samen met u na te gaan welk potentieel uw kandidatuur heeft, u te helpen bij de keuze van de planten en de installaties die in aanmerking komen en u eveneens te begeleiden bij de administratieve stappen.

De sommen die worden toegekend om uw acties te ondersteunen, bedragen maximaal 3000 € per project.

De financiële steun wordt toegekend voor minimum een jaar; er kan evenwel een tweede subsidie worden verkregen om de projecten in de tijd te kunnen voortzetten. De subsidie "Groene Wijken" dient in hoofdzaak gebruikt te worden voor:

- ✓ de aankoop van planten, potgrond en studiemateriaal (potten, (platte) bloembakken, opbindstokken en ander klein bevestigingsmateriaal);
- ✓ de aankoop van versnaperingen (dranken, koekjes,...) tijdens de vergaderingen van de bewoners en/of feestelijke acties in de wijk, en dit in een redelijke verhouding tot de verkregen financiële steun;
- ✓ de huur van materiaal dat nodig is voor de realisatie van het project (boormachine enzovoort).

In geen geval zal de actie "Groene Wijken" zich bezighouden met:

- ✓ de aankoop van tuinmateriaal (kruiwagen, gieter...)
- ✓ de aankoop van materiaal dat betrekking heeft op een bijkomende actie (bijvoorbeeld realisatie van een muurschildering of de aankoop van computers...).
- ✓ uitgaven die te maken hebben met de promotie van het project. Promotieaffiches om in te vullen en briefpapier worden gratis bezorgd aan de laureaten
- ✓ bijbehorende kosten (gsm, brandstof, fotokopies)